

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/26/2016
Identifikačné číslo spisu: 1111244519
Dátum vydania rozhodnutia: 23.06.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Eva Sakálová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1111244519.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu P., bývajúceho v X., zastúpeného Advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radlinského 2, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Daniel Futej, CSc., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, Bratislava, Imricha Karvaša 1, o zaplatenie 6 000 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12 C 188/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. júla 2015 sp. zn. 9 Co 146/2015, 9 Co 147/2015, 9 Co 148/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 9. júla 2015 sp. zn. 9 Co 146/2015, 9 Co 147/2015, 9 Co 148/2015 potvrdil ako vecne správny rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 26. novembra 2014 č.k. 12 C 188/2011-509, čo do zamietnutia žaloby a trov konania a zamietnutia návrhu na prerušenie konania na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Tiež potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa zo 4. marca 2015 č.k. 12 C 188/2011-544, ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok 20 eur za podané odvolanie s poukazom na položku 7a Sadzobníka súdnych poplatkov v zákone č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „sadzobník“ a „zákon č. 71/1992 Zb.“). Tiež potvrdil uznesenie okresného súdu zo 4. marca 2015 č.k. 12 C 188/2011-546, ktorým uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok 36,30 eur s poukazom na položku 20a sadzobníka. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdzujúce rozhodnutie (vo veci samej) odôvodnil vecnou správnosťou, keď zhodne s názorom súdu prvého stupňa uzavrel, že zo strany žalovanej nedošlo k porušeniu povinnosti pri výkone verejnej moci. Žalobcovi poplatková povinnosť za podané odvolanie vznikla až po nadobudnutí účinnosti novely zákona č. 71/1992 Zb., ktorou bol zrušený inštitút skoršieho vecného oslobodenia konaní vo veciach nárokov zo zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Za rozhodujúce pre vznik poplatkovej povinnosti treba považovať čas začatia odvolacieho konania a nie okamih začatia konania ako celku.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobca, prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a ako dovolacie dôvody uvádzal, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa jeho názoru odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o jeho odvolaní svojvoľne, arbitrárne a formalisticky. Mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, nakoľko tieto zistenia vychádzajú z vykonaného dokazovania prvostupňovým súdom, ktoré je neúplné. Rozsudok odvolacieho súdu považoval za nepreskúmateľný, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, a teda k odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. V zmysle uvedeného mal za to, že dovolanie je prípustné a dôvodné. Tým, že súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd vec nesprávne posúdili, umožnili, aby aj v budúcnosti dochádzalo k porušeniu zákona na úkor občanov, ktorí ako vhodné a zákonom chránené zhodnotenie ich finančných prostriedkov zvolia ich investovanie v rámci subjektov dohliadaných žalovanou. Odvolací súd, rovnako aj súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní nezohľadnili, resp. nevyhodnotili správne, žalobcom navrhnuté dôkazy a to správu správcu konkurznej podstaty Podielového družstva Slovenské investície o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011, z ktorých jednoznačne vyplýva, že aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje možnosť žalobcu ako veriteľa uspokojiť sa z konkurzu vedeného pod sp. zn. 3 K 95/2010. Vo vzťahu k uzneseniu súdu prvého stupňa zo 4. marca 2015 č.k. 12 C 188/2011-544, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie 20 eur uviedol, že konanie vo veci náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánom verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ktoré začalo do 30. septembra 2012 je podľa § 4 ods. 4 zák. č. 71/1992 Zb. oslobodené aj v odvolacom konaní. Z uvedeného potom vyplýva, že žalobcovi v týchto veciach podaním odvolania po 1. októbri 2012 poplatková povinnosť z odvolania nevzniká. Mala za to, že vecné oslobodenie tohto konania od poplatkovej povinnosti sa s poukazom na § 18ca v spojení s § 4 ods. 4 citovaného zákona vzťahuje na celé konanie, teda aj na podanie odvolania a tiež na súdny poplatok za vyhotovenie rovnopisov elektronických podaní 36,30 eur. Žalobca navrhol rozsudky súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná navrhla dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že smeruje proti takým rozhodnutiam, proti ktorým nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (odsek 1); proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2) a proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky (odsek 3).

Dovoláním žalobcu nie je napádaný zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale rozsudok potvrdzujúci. Najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval a preto ani nemohol vysloviť záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť. Rozsudok odvolacieho súdu napokon nemá ani znaky žiadneho z rozsudkov uvedených v ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. Dovolanie preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. prípustné nie je.

Dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol dovolaním napádaný rozsudok vydaný, došlo k niektorej z procesných väd zakladajúcich tzv. zmätočnosť konania podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a/alebo g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Nie je pritom relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania, v ňom vytykané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje O.s.p. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.) a na doručenie rozsudku do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Vychádzajúc z uvedeného má dovolací súd za to, že obsah spisu v prejednáwanej veci nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa. Dovolateľ nedôvodne argumentuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu; ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (o aký prípad tu ale nešlo).

Pokiaľ dovolateľ namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd tu uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a

skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak aj k tejto nesprávosti v niektorom súdnom konaní dôjde, táto nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ale má nanajvýš „len“ charakter tzv. inej vady konania s možným následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.) a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je v zmysle § 237 O.s.p. vadou konania. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

Dovolateľ v dovolaní uplatňuje aj dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (súdom vyčíta, že konanie pred nimi trpí inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vecí a ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení vecí); k týmto argumentom v dovolaní však dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo ale nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012 či 7 Cdo 116/2013). Z uvedeného plynie, že na dovolateľkou uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, nebola preukázaná ani žalobcom tvrdená procesná vada uvedená v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napádaného rozsudku odvolacieho súdu.

Žalobca sa dovolaním domáhal tiež zrušenia rozsudku v časti potvrdenia uznesení súdu prvého stupňa o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie (20 €), a súdny poplatok 36,30 eur za vyhotovenie rovnopisov, keď namietal vecnú i právnu nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu aj odňatím mu možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a argumentujúc predovšetkým tým, že žalobu podával ešte v čase vecného oslobodenia konania od súdnych poplatkov a pre vznik akejkolvek poplatkovej povinnosti bol rozhodujúcim tento čas.

V tomto prípade dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má však charakter uznesenia a tento nestráca, i keď rozhodnutie o uložení poplatkovej povinnosti s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je pojaté do rozhodnutia vydaného v procesnej forme rozsudku (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Z pohľadu posudzovania prípustnosti dovolania je tu okrem už spomínaného ustanovenia § 237 O.s.p. relevantným i § 239 rovnakého zákona.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v tejto veci neprichádza do úvahy. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., avšak žalobkyňou napadnutý výrok rozhodnutia nemá znaky žiadneho z nich. Navyše od 1. januára 2015 je podľa § 239

ods. 3 O.s.p. dovolanie (i keby smerovalo proti uzneseniam uvedeným v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.) neprípustné (vždy), ak smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o súdnom poplatku.

Aj tu dovolací súd skúmal prípustnosť dovolania i z pohľadu možného výskytu niektorej z väd podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. a to s osobitným zameraním sa na vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ani tu však nezistil, že by konanie, či jeho výsledok (dovolaním napádaný rozsudok v časti potvrdzujúcej uznesenie prvostupňového súdu o súdnom poplatku) bol postihnutý ktoroukoľvek takouto vadou.

Pri námietke nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím i prvostupňovým súdom potom platí to isté, čo už bolo uvedené v prípade rozsudku (že takáto vada - sama osebe - prípustnosť dovolania nezakladá a dovolací súd by mal možnosť tu uvádzanou námietkou sa zaoberať len vtedy, ak by dovolanie bolo prípustné). K otázke akcentovanej touto časťou dovolania pritom možno podotknúť, že už taktiež bola vyriešená stanoviskom NS (inak spôsobom nedávajúcim dovolateľke za pravdu - tu por. R 1/2016).

I v časti potvrdzujúcej uznesenie súdu prvého stupňa bolo preto dovolanie procesne neprípustné a dovolaciu súdu neostávalo iné, než ho aj v tejto časti odmietnuť (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodnuté bolo podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť neprípustným dovolaním žalobca, žalovanej v takomto konaní preukázateľne nevznikli žiadne trovy a nebol preto dôvod na uplatnenie ktorejkoľvek výnimky z pravidla, podľa ktorého žiaden z účastníkov konania skončeného zastavením nemá právo na náhradu jeho trov.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.